

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

УДК 343.97

DOI <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2025-1.16>

А. С. Смірнов, кандидат медичних наук, доцент,
докторант Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
ORCID ID: 0009-0006-5599-0939

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НЕВИРОБНИЧІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

У статті досліджується інформаційно-аналітичне забезпечення кримінологічної діяльності в невинробничій сфері України на основі чинного законодавства та в умовах які зумовлені введенням воєнного стану на території країни.

Наразі базисом нормативно-правового регулювання використання інформації, в тому числі і правоохоронними органами в невинробничій сфері України є Закон України «Про інформацію» від 02 жовтня 1992 року № 2657-ХІІ. У цьому нормативно-правовому акті Верховною Радою України визначено такі ключові поняття, як «інформація» та «статистична інформація».

Спеціальним нормативно-правовим актом який регулює питання ведення статистичної діяльності в державі є Закон України «Про офіційну статистику» від 16 серпня 2022 року № 2524-ІХ. Так згідно п. 15 ч. 1 ст. 1 Закону встановлено поняття терміну «офіційна державна статистична інформація».

Автор відзначає, що у тексті Закону України «Про офіційну статистику» від 16 серпня 2022 року № 2524-ІХ законодавцем запропоновано децю інакше визначення поняття «статистична інформація», ніж те, що запропоновано у ст. 18 Закону України «Про інформацію» від 02 жовтня 1992 року № 2657-ХІІ. Досліджуване визначення певною мірою доповнює та уточнює правове регулювання статистичної інформації. Враховуючи це, при дослідженні інформаційно-аналітичного забезпечення доцільно розглядати не лише теоретичні підходи, а й практику його застосування.

У роботі також звертається увага на нормативні положення Стратегії боротьби з організованою злочинністю від 16 вересня 2020 року № 1126-р. Саме у цій стратегії законодавцем окреслено актуальні напрямки державної політики у сфері протидії злочинності та сформовано механізм їх реалізації.

Таким чином, у роботі зосереджується увага, що безпосередньо саме статистична інформація, щодо вчинених кримінальних правопорушень по державі дозволяє сформувати розуміння сучасного стану злочинності, а також її тенденції та закономірності.

В той же час, зосереджується увага, що інформаційно-аналітичне забезпечення кримінологічної діяльності в невинробничій сфері України є підсистемою ефективної системи боротьби з організованою злочинністю.

За результатом проведеного дослідження інформаційно-аналітичного супроводження кримінологічної діяльності в невинробничій сфері України було підтверджено цінність засобів та заходів, за допомогою яких уповноважені суб'єкти здійснюють запобігання та усунення криміногенних чинників. Враховуючи це, в подальшому актуальним залишається дослідження наукового супроводження кримінологічної діяльності в невинробничій сфері України.

Ключові слова: інформація, інформаційно-аналітичне забезпечення, невинробнича сфера, сфера послуг, корупція, корупційна злочинність.

A.S. Smirnov. Information and analytical support for criminological activities in the non-productive sector of Ukraine

The article examines the information and analytical support of criminological activities in the non-productive sector of Ukraine based on current legislation and in conditions caused by the introduction of martial law in the country.

Currently, the basis for regulatory and legal regulation of the use of information, including by law enforcement agencies in the non-productive sector of Ukraine, is the Law of Ukraine «On Information» dated October 2, 1992, № 2657-XII. In this regulatory act, the Verkhovna Rada of Ukraine defines such key concepts as «information» and «statistical information».

A special regulatory act governing statistical activities in the country is the Law of Ukraine «On Official Statistics» dated August 16, 2022, № 2524-IX. Thus, according to paragraph 15 of part 1 of Article 1 of the Law, the concept of «official state statistical information» is established.

The author notes that in the text of the Law of Ukraine «On Official Statistics» dated August 16, 2022, № 2524-IX, the legislator proposed a slightly different definition of the concept of «statistical information» than that proposed in Article 18 of the Law of Ukraine «On Information» dated October 2, 1992, № 2657-XII. The definition under consideration to a certain extent supplements and clarifies the legal regulation of statistical information. Taking this into account, when studying information and analytical support, it is advisable to consider not only theoretical approaches, but also the practice of its application.

© А. С. Смірнов, 2025

The paper also draws attention to the normative provisions of the Strategy for Combating Organized Crime dated September 16, 2020, № 1126-r. It is in this strategy that the legislator outlines the current directions of state policy in the field of combating crime and forms a mechanism for their implementation.

Thus, the paper focuses on the fact that it is precisely statistical information on criminal offenses committed throughout the country that allows us to form an understanding of the current state of crime, as well as its trends and patterns.

At the same time, attention is focused on the fact that information and analytical support for criminological activities in the non-productive sector of Ukraine is a subsystem of an effective system for combating organized crime.

The results of the study of information and analytical support for criminological activities in the non-productive sector of Ukraine confirmed the value of the means and measures used by authorized entities to prevent and eliminate criminogenic factors. With this in mind, further research into the scientific support of criminological activities in the non-productive sector of Ukraine remains relevant.

Key words: information, information and analytical support, non-productive sector, service sector, corruption, corruption crime.

Постановка проблеми. У зв'язку із запровадженням 24 лютого 2022 року в Україні воєнного стану після початку збройного нападу російської федерації кримінальна ситуація в Україні загострилась, про що говорить деяке збільшення кількості вчинених кримінальних правопорушень, а також підвищення їх суспільної небезпеки. Для формування ефективної системи протидії злочинності необхідно вивчити та провести кримінологічний аналіз стану злочинності на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Крім того, зазначає В.Ю. Калугін та І.В. Федоров, що напружена динаміка росту соціальних процесів породжує величезні неконтрольовані, суперечливі потоки інформації, які потребують відповідного дослідження, аналізу, контролю, що без ефективних сучасних аналітичних технологій неможливо зробити. Для успішного вирішення завдань, пов'язаних з підвищенням ефективності боротьби зі злочинністю, необхідно, щоб органи, що протидіють злочинності, мали вичерпну, перевірену та своєчасну інформацію про стан, структуру, динаміку злочинності та інші антигромадські прояви, про обставини, що сприяють їх вчиненню, про боротьбу зі злочинами різної категорії [1, с. 168].

Водночас кримінологічна діяльність в невинробничій сфері України безпосередньо залежить від механізму реалізації, а також засобів і заходів, які здійснюють уповноважені суб'єкти кримінологічної політики. Серед яких має ключове значення інформаційно-аналітичне забезпечення кримінологічної діяльності.

Деякі питання корупційної злочинності в невинробничій сфері України досліджували: А.В. Андрушко, Д.О. Анісімов, К.А. Бабенко, В.С. Березняк, О.І. Білик, О.С. Бондаренко, А.А. Буравська, М.В. Буряк, В.Г. Герасименко, О.А. Гритенко, Н.Г. Діденко, О.О. Дриголь, Н.О. Жукова, Б.Б. Коваль, М.В. Кондрашова, С.Ж. Лазаренко, І.Б. Медичський, В.І. Мельниченко, О.Л. Михайлюк, І.А. Нестерова, О.В. Новікова, Н.М. Овчаренко, Т.П. Панченко, О.О. Пищуліна, Р.М. Резнік, В.В. Сокуренько, А.В. Стаднік, О.Г. Хрімль, В.В. Шабалистий, О.С. Юнін та інші. Поряд із тим, дослідження інформаційно-аналітичного забезпечення кримінологічної діяльності в невинробничій сфері України не виступало предметом окремого наукового пошуку.

Мета статті полягає у дослідженні інформаційно-аналітичного забезпечення кримінологічної діяльності в невинробничій сфері України.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні в умовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, всеохоплюючої інформатизації та діджиталізації, коли інформаційні технології стали невід'ємною частиною людського життя, ефективність кримінологічної діяльності перейшла в безпосередню залежність від інформаційно-аналітичного забезпечення. Стрімкий та впевнений процес розвитку інформаційних технологій піднімає на якісно новий рівень актуальності дослідження, які спрямовані на вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення підсистем державної політики у сфері боротьби зі злочинністю [4, с. 92].

Важливе значення для розробки заходів протидії злочинності має інформаційно-аналітичне забезпечення. Воно передбачає наявність інформації про стан, динаміку, структуру кримінальних правопорушень, вплив на злочинність соціально-економічного стану держави, діяльність суб'єктів запобігання злочинності. При цьому, принагідно зауважує О. Кальман та О. Вавренюк, необхідно мати в своєму розпорядженні досить повну інформацію, що відображала б реальний стан злочинності в країні та фактори, які призводять до її виникнення. Але отримання такої інформації та її аналіз пов'язані з певними проблемами. Першою проблемою є розосередженість в обліку кримінальних правопорушень по окремих відомствах. Кримінально-правова статистика ведеться у Верховному Суді України, прокуратурі, податковій, митних органах, Службі безпеки України. Кожен із вказаних правоохоронних органів досить часто допускає помилки при заповненні документів первинного обліку і статистичної звітності. Внаслідок цього інформація про стан злочинності, її структура, динаміку та ефективність роботи з протидії їй стає недостовірною і неточною [5, с. 49].

З цього можна погодитись, що використання методології інформаційно-аналітичного забезпечення протидії злочинності, причини та умови цього явища, дозволяють оптимально інтегрувати ці структури та процедури в систему відповідного механізму. При цьому змістовні компоненти названого забезпечення не

зводяться винятково до аналізу і обробки відомостей в оперативно-службових цілях, а застосовуються для вирішення більш широкого кола завдань протидії злочинності за усіма напрямками [6, с. 101].

Наразі базисом нормативно-правового регулювання використання інформації, в тому числі і правоохоронними органами України, є Закон України «Про інформацію» від 02 жовтня 1992 року № 2657-ХІІ.

Зокрема законом визначено, що інформація – це будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді. За змістом інформації поділяється за змістом на такі види: інформація про фізичну особу; інформація довідково-енциклопедичного характеру; інформація про стан довкілля (екологічна інформація); інформація про товар (роботу, послугу); науково-технічна інформація; податкова інформація; правова інформація; статистична інформація; соціологічна інформація; критична технологічна інформація [7]. Безпосередньо саме статистична інформація, щодо вчинених кримінальних правопорушень по державі дозволяє сформувати розуміння сучасного стану злочинності, а також її тенденції та закономірності.

Статистична інформація – це документована інформація, що дає кількісну характеристику масових явищ та процесів, які відбуваються в економічній, соціальній, культурній та інших сферах життя суспільства. Офіційна державна статистична інформація підлягає систематичному оприлюдненню. Держава гарантує суб'єктам інформаційних відносин відкритий доступ до офіційної державної статистичної інформації, за винятком інформації, доступ до якої обмежений згідно із законом. Держава гарантує суб'єктам інформаційних відносин відкритий доступ до офіційної державної статистичної інформації, за винятком інформації, доступ до якої обмежений згідно із законом. Правовий режим офіційної державної статистичної інформації визначається Законом України «Про офіційну статистику», іншими законами України та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України [7].

Відзначимо, що у тексті Закону України «Про офіційну статистику» від 16 серпня 2022 року № 2524-ІХ законодавцем запропоновано дещо інакше визначення поняття «статистична інформація» аніж запропоновано у ст. 18 Закону України «Про інформацію» від 02 жовтня 1992 року № 2657-ХІІ.

Так згідно п. 15 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про офіційну статистику» від 16 серпня 2022 року № 2524-ІХ офіційна державна статистична інформація – це задокументована кількісна та якісна, агрегована та репрезентативна інформація, отримана за результатами державних статистичних спостережень або сформована на основі адміністративних даних, що характеризує масові явища і процеси, які відбуваються в економічній, соціальній, демографічній, екологічній, культурній та інших сферах життя суспільства в Україні та її регіонах. Відповідно до цього визначення державна статистична діяльність – це сукупність дій, пов'язаних з проведенням державних статистичних спостережень та спрямованих на виробництво і поширення офіційної державної статистичної інформації [8].

В свою чергу статистичне спостереження – це планомірно науково організований процес виробництва статистичної інформації щодо масових явищ і процесів, які відбуваються в економічній, соціальній, демографічній, екологічній, культурній та інших сферах життя суспільства в Україні та її регіонах, з подальшим поширенням цієї статистичної інформації [8].

Окремі питання інформаційно-аналітичного забезпечення кримінологічної діяльності регулюються положеннями Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18 лютого 1992 року № 2135-ХІІ.

Так завданням оперативно-розшукової діяльності є пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, розвідувально-підривну діяльність спеціальних служб іноземних держав та організацій з метою припинення правопорушень та в інтересах кримінального судочинства, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави (ст. 1). Ураховуючи завдання використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності використовуються для попередження, виявлення, припинення і розслідування кримінальних правопорушень, розвідувально-підривних посягань проти України, розшук осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, та осіб, які безвісти зникли [9].

Р.В. Комісарчук з цього приводу зазначає, що предметна сфера інформаційно-аналітичного забезпечення включає в себе велике різноманіття окремих теоретичних побудов, що охоплюють досить широку область наукових знань. До яких він відносить теорію оперативно-розшукової діяльності, принципи ведення оперативно-довідкових і криміналістичних обліків, інформаційне забезпечення, створення й обслуговування баз даних, збір, аналіз і передачу інформації та інші. Стосовно суто криміналістичних побудов – це діагностика й ідентифікація, вирішення ситуаційних завдань, організація і планування, прогнозування та ін. Для запропонованої системи об'єднуючим началом виступає діяльність інформаційно-аналітичного забезпечення розкриття злочинної діяльності. На думку автора, інформаційно-аналітична система повинна складатися з наступних розділів: 1) загальні положення пропонованої системи; 2) інформація стратегічного рівня; 3) тактична інформація; 4) система інформаційної комунікації; 5) аналітичні алгоритми й моделі, технології. Система інформаційної комунікації стосується методів збору, накопичення, систематизації і передачі інформації. Аналітичні алгоритми і моделі служать для якісного аналізу інформації, її оцінки та реалізації. Найважливішим елементом цього інформаційно-аналітичного забезпечення виступає аналіз та систематизація способів вчинення злочинів. Більшість їх належить від базової спрямованості злочинних формувань [10, с. 101–102].

Поряд із цим, об'єктом інформаційного забезпечення протидії злочинності, у широкому сенсі, є будь-яка інформація, що становить інтерес при здійсненні кримінологічного впливу, що може бути представлена в різних формах. До таких форм, на думку окремих авторів, можна віднести:

- 1) довідкові обліки, які містяться в інформаційних підрозділах правоохоронних органів;
- 2) інформаційні масиви різних державних і недержавних установ і організацій (банки даних, що містять відомості про жителів населених пунктів, працівників підприємств і організацій, картотеки медичних установи та ін.);
- 3) регіональні банки даних науково-технічної інформації, розвиток яких є найбільш перспективним напрямком інформаційного забезпечення науково-технічними відомостями практичних працівників правоохоронних органів;
- 4) методичні й практичні рекомендації з організації запобігання кримінальним правопорушенням;
- 5) дані кримінальної статистики [6, с. 96–97].

Інформаційно-аналітичне забезпечення протидії злочинності передбачає вдосконалення системи статистичного обліку і звітності в країні, інформування про стан, динаміку, структуру кримінальних правопорушень, критеріїв оцінки ефективності діяльності правоохоронних органів, збору необхідної й достатньої інформації для ефективної діяльності суб'єктів профілактики і прийняття відповідних управлінських рішень щодо запобігання злочинності [11, с. 193].

Вітчизняний вчений О.М. Гончарук також інформаційно-аналітичне забезпечення відносить до основних компонентів забезпечення ефективної діяльності підрозділів кримінального аналізу Національної поліції України.

Так інформаційно-аналітичне забезпечення передбачає скоординовану діяльність щодо визначення змісту, обсягів, якості інформації, необхідної для забезпечення злочинності, та заходів щодо найбільш доцільного збору, систематизації, накопичення та оброблення зазначеної інформації за допомогою використання різних способів, методів, методик та можливостей технічних засобів. Сфера аналітичної діяльності є різнобічною та різномірною за своєю динамікою, через це вона потребує постійного покращення взаємодії суб'єктів її використання, що можливе тільки за високої ефективності інформаційно-аналітичної діяльності. Ця діяльність здійснюється у внутрішньому і зовнішньому середовищі та базується на власній інформації суб'єктів застосування, яка збирається та обробляється в рамках повноважень, наданих законодавством, а також спільної інформації, що формується в результаті комунікації зазначених суб'єктів [12, с. 356–357].

С.І. Спільник здійснював дослідження інформаційно-аналітичного забезпечення кримінологічної діяльності державної кримінально-виконавчої служби України. В ході якого на основі доктринальних положень кримінології сформував власне авторське визначення досліджуваного правового явища.

Зокрема, на думку автора інформаційно-аналітичне забезпечення кримінологічної діяльності Державної кримінально-виконавчої служби України – це здійснення державної політики у сфері боротьби зі злочинністю, яка спрямована на задоволення інформаційних потреб Державної кримінально-виконавчої служби України та/або діяльність уповноважених суб'єктів Державної кримінально-виконавчої служби України щодо збирання, обробки та використання відомостей щодо обвинувачених (підсудних), засуджених, виправданих та осіб, судимість яких знята або погашена. В свою чергу, автор переконаний, що вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення кримінологічної діяльності Державної кримінально-виконавчої служби України доцільно здійснювати у наступних напрямках: підвищення матеріально-технічного забезпечення та наукового супроводження; залучення до інформаційно-аналітичної діяльності досвідчених фахівців у галузі інформаційних технологій; забезпечення належного рівня безпеки інформаційних баз даних; актуалізація нормативно-правової бази шляхом внесення змін та доповнень тощо [4, с. 95].

В цьому контексті важливі уваги є висновки зроблені Н.С. Сидоренко щодо інформаційно-аналітичного забезпечення та наукового супроводження кримінологічної діяльності.

Так, автором зроблено висновок про те, що наразі забезпечення безпеки баз даних, які використовуються під час інформаційно-аналітичного забезпечення кримінологічної діяльності органів кримінального судочинства, не встигає за стрімким розвитком інформаційного суспільства. Це, зокрема, зумовлено браком висококваліфікованих кадрів з технічною освітою у сфері ІТ; недостатнім матеріальним забезпеченням (мається на увазі сучасне обладнання); недостатнім рівнем фінансування та ін. Автор підтримує тих учених, які вважають, що інформаційно-аналітична діяльність правоохоронних органів – це пошук, обробка, внесення, аналіз та інформаційне зберігання (утворення баз даних), чи інформаційно-аналітична робота, що покликана та основною метою якої є опрацювання даних щодо злочинів та кримінальних проступків, їх зберігання аби окреслити тенденції злочинності, а також інформаційної допомоги в розкритті вже вчинених кримінальних правопорушень. Констатовано, що інформаційно-аналітичне забезпечення та наукове супроводження кримінологічної діяльності органів кримінального судочинства взаємопов'язані між собою, і тільки у поєднанні можуть дати в кінцевому результаті наукові доробки, які в подальшому можуть бути впроваджені у практичну діяльність та/або освітній процес закладів вищої освіти відповідного профілю, що в свою чергу, може сприяти профілактиці та попередженню вчинення кримінальних правопорушень в країні [13, с. 396].

Як зазначає Ю.С. Дмитрієнко упорядкування та в цілому удосконалення чинного законодавства України з питань інформаційного забезпечення слід віднести до необхідної та об'єктивно детермінованої умови підвищення рівня ефективності запобігання кримінальним правопорушенням у сфері виконання покарань України, з урахуванням при цьому правової обізнаності та культури суб'єктів застосування кримінологічної інформації, а також її відмінностей від інших видів відомостей та даних, що стосуються процесу виконання відбування покарань [14, с. 53].

Разом із тим, згідно нормативних положень Стратегії боротьби з організованою злочинністю від 16 вересня 2020 року № 1126-р зазначено, що побудова ефективної системи боротьби з організованою злочинністю, що складається з підсистем правового, інституційного, наукового, інформаційно-аналітичного, фінансового та матеріально-технічного забезпечення, координації та взаємодії, контролю, а також міжнародного співробітництва [15].

Таким чином, на основі вищезазначеного можна підсумувати, що інформаційно-аналітичне забезпечення кримінологічної діяльності в невинувачувальній сфері України – це система заходів, пов'язаних з проведенням державних статистичних спостережень та спрямованих на збирання, накопичення, перевірку, обробку та інтерпретацію інформації щодо причин (детермінант) і умов, які сприяли вчиненню кримінальних правопорушень у сфері освіти, медицини, соціального, пенсійного забезпечення, фізичної культури, туризму, культури, науки, адміністративних і фінансових послуги тощо.

Поряд із тим, дослідження інформаційно-аналітичного супроводження кримінологічної діяльності в невинувачувальній сфері України показало цінність засобів та заходів, за допомогою яких уповноважені суб'єкти здійснюють запобігання та усунення криміногенних чинників. Тому актуальним залишається дослідження наукового супроводження кримінологічної діяльності в невинувачувальній сфері України.

Список використаних джерел:

1. Калугін В.Ю., Федоров І.В. Джерела інформаційно-аналітичної діяльності. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. С. 168–172. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/05/33.pdf>
2. Ішук О.С. Теоретико-методологічні та практичні засади кримінологічної діяльності органів прокуратури України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08. Харків : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2016. 30 с.
3. Василевич В.В. Кримінологічна політика України : монографія. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 434 с.
4. Спільник С.І. Інформаційно-аналітичне забезпечення кримінологічної діяльності державної кримінально-виконавчої служби України. *Правова позиція*. 2021. № 3 (32). С. 91–96.
5. Кальман О., Вавренюк О. Проблеми інформаційно-аналітичного забезпечення протидії злочинності в Україні. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2009. № 1. С. 49–54.
6. Stupnyk J, Plyska V., Getsko M. Information and analytical support of drug criminality counteracting. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2. Р. 96–103.
7. Про інформацію : Закон України від 02 жовтня 1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
8. Про офіційну статистику : Закон України від 16 серпня 2022 р. № 2524-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>
9. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
10. Комісарчук Р.В. Інформаційно-аналітичне забезпечення в процесі розкриття злочинної господарської діяльності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденції*. 2017. № 26. С. 101–104.
11. Кальман О.Г. Проблеми вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення протидії злочинності. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2007. Вип. 16. С. 193–202.
12. Гончарук О.М. Основні компоненти забезпечення ефективної діяльності підрозділів кримінального аналізу Національної поліції України. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. 2025. Випуск 88: частина 2. С. 355–363.
13. Сидоренко Н.С. Теоретико-прикладні засади кримінологічної діяльності органів кримінального судочинства України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія ; Дніпропетровський держ. ун-т внутр. справ. Дніпро, 2021. 458 с.
14. Дмитрієнко Ю.С. Вплив кримінологічної інформації на ефективність запобігання кримінальним правопорушенням у сфері виконання покарань України. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2024. № 3. С. 50–54.
15. Про схвалення Стратегії боротьби з організованою злочинністю : Стратегія від 16 вересня 2020 р. № 1126-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-р#Text>
16. Анісімов Д.О. Сучасні тенденції злочинності у сфері спорту в умовах воєнного стану. *Право і суспільство*. 2024. № 3. С. 399–404.